

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 17.1.1. Screening ondervoeding geriatrische patiënten 2020

Percentage patiënten op de polikliniek geriatrie dat wordt gescreend op ondervoeding.

Ondanks de aandacht voor het probleem ondervoeding daalt het percentage patiënten dat ondervoed is bij opname in het ziekenhuis nauwelijks. Een belangrijke reden is dat het ondervoedingsprobleem al ontstaat in de periode vóór opname. Bovendien is door de korter wordende ligduur de periode tijdens opname (te) kort om ondervoeding effectief te behandelen. Verschuiving van de ondervoedingszorg naar de polikliniek is een logische en noodzakelijke stap.

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de Basisset Medisch Specialistische Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) voor alle verpleegafdelingen en de geriatrie polikliniek.¹

De IGJ publiceert elk jaar "[Het Resultaat Telt](#)". De resultaten van 2020 zijn verwerkt in vier factsheets (screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten) Deze factsheet geeft een overzicht van de resultaten van de kwaliteitsindicator 'screening ondervoeding op de polikliniek geriatrie.

Gevraagd is:

Screen (poli)klinische geriatrische patiënten met een gevalideerd screeningsinstrument voor ondervoeding, en voer altijd een assessment uit indien bij screening aanwijzingen zijn voor (een risico op) ondervoeding.

Gevalideerde instrumenten voor het screenen op ondervoeding bij geriatrische patiënten op de poli kliniek zijn: MNA(SF) of ongewild gewichtsverlies in combinatie met BMI. Het eerste deel van de MNA (de MNASF) is een screeningsinstrument. Voor ongewild gewichtsverlies worden afkap punten van meer dan 5% gewichtsverlies in de laatste maand, of meer dan 10% gewichtsverlies in de laatste 6 maanden gebruikt; voor BMI (bij ouderen) geldt een afkappunt onder de 20 kg/m² als criterium van ondervoeding.

De indicator Screening ondervoeding geriatrische patiënten vraagt naar het percentage op ondervoeding gescreende geriatrische patiënten die voor het eerst een bezoek brengen aan de geriatrische poli-of dagkliniek.

¹ <https://www.igj.nl/zorgsectoren/ziekenhuizen-en-klinieken/publicaties/indicatorensets/2019/09/03/basisset-medisch-specialistische-zorg-2020>

Ziekenhuizen

74 ziekenhuizen hebben gegevens aangeleverd. 62 ziekenhuizen hebben bij alle patiënten die voor het eerst de polikliniek geriatrie bezochten nagegaan of er is gescreend op ondervoeding. De overige ziekenhuizen geven aan een steekproef te hebben gebruikt, bijvoorbeeld alle patiënten die in een bepaalde maand zijn opgenomen. Ook gaf een aantal ziekenhuizen aan dat zij een steekproef hadden gebruikt, terwijl zij in de toelichting aangeven alle patiënten te hebben gescreend. Het is daarom niet altijd duidelijk of steekproeven nu wel of geen steekproeven zijn geweest. De resultaten van alle ziekenhuizen zijn meegenomen in de analyses.

Methode van Screening

68 ziekenhuizen (92%) screenen met de MNA(-SF). Zeven ziekenhuizen (8%) screenen met de voedingstoestandmeter (percentage (ongewild) gewichtsverlies en BMI), waarbij zij soms ook de MNA (-SF) gebruiken. Eén ziekenhuis gebruikt SNAQ en BMI, 1 ziekenhuis gebruikt MUST met aanvullende vragen.

Resultaten van de ziekenhuizen

Gemiddeld screenen de ziekenhuizen $89 \pm 12\%$ van de patiënten op de polikliniek geriatrie. Het percentage gescreende patiënten varieerde in deze groep ziekenhuizen van 41-100%.

Het percentage patiënten met screeningsuitslag ondervoed is niet gevraagd.

Tabel 1: Screening op ondervoeding op de polikliniek geriatrie: het percentage gescreende patiënten

Ziekenhuis	Aantal gescreende patiënten (teller)	Aantal patiënten op de geriatrie poli (noemer)	Percentage gescreende patiënten
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)	829	829	100
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	273	273	100
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	62	62	100
UMCG (Groningen)	30	30	100
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	467	467	100
Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	404	405	100
RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	311	312	100
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	186	187	99
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	776	781	99

Ziekenhuis	Aantal gescreende patiënten (teller)	Aantal patiënten op de geriatrie poli (noemer)	Percentage gescreende patiënten
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	203	205	99
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	465	471	99
Sint Maartenskliniek (Nijmegen)	144	146	99
MCL (Leeuwarden)	71	71	99
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	295	300	98
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	226	230	98
Ziekenhuis De Tjongerschans (Heerenveen)	193	199	97
Bernhoven (Uden en Oss)	440	454	97
Spijkenisse Medisch Centrum (Spijkenisse)	29	30	97
Het LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	28	29	97
VieCuri (Venlo en Venray)	509	528	96
HagaZiekenhuis (Den Haag)	235	244	96
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	75	78	96
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	395	411	96
St. Jans Gasthuis (Weert)	367	382	96
Dijklander Ziekenhuis	817	851	96
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	475	495	96
Antoni van Leeuwenhoek / Ned. Kanker Instituut (Amsterdam)	91	95	96
Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk)	407	425	96
VUmc (Amsterdam)	243	255	95
Flevoziekenhuis (Almere)	117	123	95
St. Jansdal, locatie Lelystad	258	273	95
Spaarne Ziekenhuis (Hoofddorp en Heemstede)	926	982	94
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	688	730	94
Amphia Ziekenhuis (Breda)	792	850	93
St. Anna Ziekenhuis (Geldrop)	281	302	93
UMC Utrecht (Utrecht)	1115	1199	93
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein)	263	285	92
Alrijne Ziekenhuis	696	757	92
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	445	486	92
MUMC, Academisch Ziekenhuis Maastricht (Maastricht)	64	70	91
UMC St Radboud (Nijmegen)	127	139	91
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	371	407	91
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	182	200	91
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	774	855	91

Ziekenhuis	Aantal gescreende patiënten (teller)	Aantal patiënten op de geriatrie poli (noemer)	Percentage gescreende patiënten
Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	453	502	90
Sint Franciscus Vlietland Groep, Concern	808	900	90
Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede)	481	540	89
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	804	903	89
Erasmus MC (Rotterdam)	585	600	89
Röpke-Zweers Ziekenhuis Saxenburgh Groep (Hardenberg)	290	328	88
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	269	307	88
Martini Ziekenhuis (Groningen)	134	153	88
Ziekenhuisgroep Twente (ZGT) (Almelo en Hengelo)	1033	1184	87
IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	394	453	87
Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis	553	648	85
Treant Zorggroep, concern	559	656	85
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	135	161	84
Zuyderland MC	893	1094	82
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	84	103	82
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	442	549	81
Ziekenhuis Nij Smellinghe (Drachten)	293	365	80
LUMC (Leiden)	218	272	80
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	32	40	80
Gelre Ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen)	435	548	79
Haaglanden Medisch Centrum	961	1236	78
Noordwest ziekenhuisgroep, concern	416	537	77
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	234	316	74
Bravis ziekenhuis	320	442	72
Isala concern	65	90	72
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (Amsterdam)	849	1209	70
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	372	545	68
AMC (Amsterdam)	114	206	55
Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	183	424	43
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis (Dirksland)	7	17	41

Beschouwing van de resultaten

De ziekenhuizen die screenen op ondervoeding op de polikliniek geriatrie doen dit in het algemeen goed. Bij een aantal ziekenhuizen gaat het om lage aantallen, hetgeen effect heeft op het berekende percentage gescreende patiënten. Verschillende ziekenhuizen geven aan dat door COVID-19

pandemie het screeningspercentage lager uitvalt dan vorig jaar. Door COVID-19 pandemie was er minder tijd en personeel beschikbaar voor screening en vonden consulten vaker telefonisch plaats.

Afsluitend

De indicatoren m.b.t. screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten zijn in het kalenderjaar 2020 voor het laatst uitgevraagd door de IGJ. Deze indicatoren worden reeds jaren uitgevraagd en laten nu een stabiel beeld zien. Veel ziekenhuizen werken actief aan het verbeteren van de processen rondom screening en behandeling van ondervoeding. De Stuurgroep Ondervoeding heeft in de zomer van 2020 focusgroepgesprekken gehouden met medewerkers uit diverse ziekenhuizen en gevraagd naar hun ervaringen met het signaleren en behandelen van ondervoeding bij volwassenen en het uitvragen van de indicator 'behandeling van ondervoeding'. Hierbij is aangegeven dat de indicatoren m.b.t. ondervoeding hebben geleid tot meer aandacht en acties voor het tijdig signaleren en behandelen van ondervoeding. Maar men twijfelt ook of de indicator "behandeling van ondervoeding" nog een goede weerspiegeling geeft van de kwaliteit van zorg. De gemiddelde opnameduur in het ziekenhuis is heden ten dage te kort om ondervoeding adequaat in het ziekenhuis te behandelen bij een groot deel van de patiënten. De Stuurgroep Ondervoeding pleit dan ook voor het opnemen van een indicator in 2023 die inzicht geeft in de kwaliteit van de transmurale voedingszorg door ziekenhuizen. Signaleren en behandelen van ondervoeding is bij uitstek een aandachtspunt wat in de keten opgepakt zou moeten worden. De Stuurgroep Ondervoeding zet zich graag in voor het mede ontwikkelen van een dergelijke indicator.

Deze factsheet wordt uitgegeven met als doel inzage te geven in de cijfers en uitkomsten van de verschillende ziekenhuizen. In de cijfers is terug te zien dat de absolute aantallen en de uitkomsten per ziekenhuis verschillen. Wij willen de ziekenhuizen dan ook stimuleren om onderling contact te zoeken met elkaar om met en van elkaar te leren.